

114/110 Nasr Suresi

1. “Nusret” sonu zaferle noktalanın yardımcıdır. Fetih de zafer sonunda kapıların açılışı ve şehirlerin teslim oluşudur. Zaferden kasıt, sanıldığı gibi sadece Mekke’nin fethi değil, Hudeybiye ile başlayıp, Tebuk seferine kadar devam eden zaferler sürecidir (Maverdî, *en-Nüket*; Azimli, *age*, s. 354-365). Gizliliklerin ortaya döküldüğü kıyamet günü bile fetih günüdür (32/Secde 28, 29). Allah’ın Hz. Peygamber ve müminlere yardımcı dünyaya sınırlı değildir (40/Mümin 51). Bundan dolayı İbn Abbas’tan gelen rivayete göre bu sure, Hz. Peygamber’in vefatının habercisi kabul edilmiştir (Buharî, Tefsir 110/359, 360; Zemahşerî, *Keşşaf*; Hamdi Yazır, *Hak Dini*; ayrıca bkz. 61/Saff 13). Bu sure indiğinde bazı sahabîlerin Hz. Peygamber’in görevinin tamamlandığını anlayıp ağladıkları ve bundan dolayı bu sureye “et-Tevdi” (vedalaşma) suresi dendiği rivayet edilmiştir (Cemal Sofuoğlu, *Sahih-i Buharî Tercümesi*, c. 11, s. 5055).

2. Tesbihin anlamı için bkz. 68/Kalem 29; 50/Kâf 40; 17/İsra 44; 59/Haşr 1. “*Fe sebbih bi hamdi Rabbike*” cümlesine gramer açısından bakıldığında tesbih edilmesi istenen tümleş, “Allah’ın hamdi”dir. “O’nun hamdini tesbih et veya O’nu hamd etmeyi (namazı) tenzih eyle.” anlamına gelen bu ifadenin bir benzeri, namazın başında Fatiha’dan önce okunan “Sübhanেকে Allahümme ve bi-hamdike...” duasında da aynı şekilde geçmektedir. İbn Abbas, hamd ile tesbihin namaz olduğunu söylemiştir (Maverdî, *en-Nüket*). İstiğfar, bağışlanma dileği ve tevbedir. Bu nedenle ayetin emri Rabbinin hamdine dal ve yüzüver.” şeklinde bile çevrilebilir (Hamdi Yazır, *Hak Dini*; ayrıca bkz. 50/Kâf 39-40. ayetler ve ilgili dipnot). Hz. Peygamber’in bu sure geldikten sonra tesbih ve istiğfarı dilinden düşürmediğine dair rivayetler mevcuttur (Buharî, Tefsir 110/ 490, 491).